

2017

Regeringens förslag om nya tretolv-regler

AV KATARINA BARTELS & URBAN RYDIN

I. INLEDNING

Syftet bakom denna artikel är inte att politiskt bedöma förslaget utan att kommentera det såväl ur ett skattevetenskapligt perspektiv som ur ett småföretagarperspektiv. Detta är mycket viktigt eftersom debatten tidvis varit tämligen onyanserad, med klara inslag av övertoner och högljudda inlägg från de som inte vill se en ändring av dagens mycket fördelaktiga regler. Med hänsyn till 3:12-reglernas komplexitet och den betydelse de har för många företagare är det viktigt att förslaget noga granskas och att man på ett nyanserat sätt reflekterar över hur reglerna slår, allt för att hitta en rimlig balans mellan ett förmånligt skattesystem för den viktiga gruppen delägare i fåmansföretag och ett skattesystem med bibehållen neutralitet och legitimitet.

Vår uppfattning är att förslaget har en betydligt bättre småföretagarprofil än det som utredningen lade fram.¹

Förslaget kan beskrivas i två steg, dels frågan om höjda och sänkta skattesatser i ägarbeskattningen av utdelningar och kapitalvinster som påverkar behållningen av inkomsten jämfört med alternativet löneuttag, dels frågan om hur gränobeloppet ska bestämmas. Det gränobelopp som ger möjligheten till kapitalbeskattning av utdelningar.

1. Se SOU 2016:75 och våra kommentarer i SvSkT 2016 s. 552–566.

I denna artikel följer vi upp vår förra och beskriver och kommenterar det utkast till lagrådsremiss som regeringen efter bearbetning i regeringskansliet lade fram den 22 mars 2017.²

2. ÄNDRADE SKATTESATSER

Utredningen föreslog en höjning av skattesatsen inom gränsbeloppet från 20 till 25 procent och en sänkning av den över takbeloppen från 30 till 25 procent. Regeringen anser nu att skattesatsen inom gränsbeloppet bör höjas enligt utredningens förslag.

Det finns enligt regeringens mening flera skäl till att höja skattesatsen inom gränsbeloppet. Ett tungt vägande skäl anges vara att en höjning av skattesatsen i viss mån minskar spänningen mellan beskattningen av arbetsinkomster och kapitalinkomster.

Detta är korrekt. Som vi visade i vår förra artikel är beskattningen av aktieutdelningar idag 37,6 procent, vilket kan jämföras med beskattningen på arbetsinkomster som uppgår till 62–70 procent över brytpunkten. Förslaget medför att beskattningen av utdelningar ökar till 41,5 procent, dvs. en höjning på 3,9 procentenheter.

Vid diskussioner om beskattningen av utdelningar kan man inte bortse ifrån bolagsskatten. Vi vill därför återigen erinra om att denna skatt sedan 3:12-reglerna infördes sänkts successivt till dagens 22 procent. I vår förra artikel påminde vi om att en inskränkning av möjligheten till ränteavdrag mycket väl kan komma att kompenseras genom sänkt bolagsskatt.³

Om vi som ett tankeexperiment utgår ifrån en sänkt bolagsskatt från 22 procent till 20 procent ger detta följande effekt för beskattningen av utdelningar:

Med en vinst i bolaget på 100 tas bolagsskatt på 20 ut i ett första led. Resterande 80 kan delas ut och beskattas med 20.⁴ Detta ger en total beskattning för utdelningar (och kapitalvinster) på 40 procent. Av den föreslagna höjningen på 3,9 procentenheter, återstår således 2,4 procentenheter.

Siffrorna talar för sig själv. Den som har möjlighet att ta utdelning med denna beskattningsnivå kan välja att ta ut sin inkomst antingen som lön eller som utdelning medan den som endast är anställd bara kan ta lön. Om inte 3:12-reglerna finns i ett dualistiskt skattesystem är det således fritt fram att inkomstomvandla och i praktiken har man

2. Fi2016/03965/S1.

3. SvSkT 2016 s. 554, fotnot 4.

4. 25 procent av 80.

avskaffat den statliga inkomstskatten på arbetsinkomster för en förvärvskategori, medan enskilda näringsidkare och löntagare fortsatt måste betala den. Bestämningen av det gränsbelopp som ger möjlighet till kapitalbeskattning av utdelningar i ägarledet är således mycket viktig.

Det bör dock också noteras, som vi visar i vår bok "Beskattning av ägare till fåmansföretag", att fåmansföretagare har ganska stora möjligheter att utnyttja de möjligheter att ta ut skattefria eller lågt beskattade förmåner ur bolaget som finns i skattesystemet. Detta kan till exempel vara motionsförmåner och andra olika personalvårdsförmåner av mindre värde, arbetsredskap och skattefria gåvor. Med en lön upp till den lägre brytpunkten som bas är det ganska stora vinstmedel som kan tas ut innan det blir aktuellt med utdelning.⁵

Det är först därefter som utdelningar blir aktuella. För många av de som har fåmansföretag är således utdelningar inte särskilt intressanta. Det gäller i synnerhet mindre levebrödsföretag. Med andra ord är frågan om beskattning av utdelningar inte en renodlad småföretagsfråga utan den är betydligt viktigare för större företag, som t.ex. partner- och konsultbolag.

Ett exempel kan illustrera fenomenet. Fråga kan vara om t.ex. en revisor eller advokat som tjänar ca 1 miljon kr i lön. När denne efter framgångsrikt arbete erbjuds bli delägare (partner) ger skattereglerna ett märkligt incitament. Lönen bör således inte ökas utan sänkas eftersom partnerskapet ger möjlighet till att ta utdelningar.

Intressanta siffror från verkligheten som illustrerar detta återfinns i PWC:s årsredovisning. Där anges att för räkenskapsår 2015/16 har företagets partners i genomsnitt en lön på 900 000 kr och den genomsnittliga utdelningen uppgår till 1 476 000 kr.⁶ Lönesumman understiger således nivån för utdelningar. Vi vill understryka att detta på intet sätt varken är märkligt eller olagligt utan istället effekten av ett generöst skattesystem för s.k. partnerbolag med dess relativt begränsade risk i företagandet (äandet).

Den föreslagna höjningen innebär även att det blir samma skattesats för utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar inom gränsbeloppet som för onoterade andelar. Detta är, som framgår av utkastet till lagrådsremiss, bra ur neutralitetssynpunkt och bidrar till ett enhetligare och mer överskådligt skattesystem. Vilket i sin tur gynnar såväl nystartade som redan existerande företag.⁷

5. Beskattning av ägare till fåmansföretag, Wolters Kluwer, fjärde upplagan s. 446–484. I bokens exempel kan företagaren få ut nyttigheter på 380 537 kr och det åtgår 637 963 kr av bolagets vinstmedel för att åstadkomma denna nyttighet, dvs. en beskattning på 40,3 procent och i princip fulla sociala förmåner erhålls.

6. För räkenskapsår 2014/15 är den genomsnittliga lönen för partners högre, 945 000 kr och den genomsnittliga utdelningen uppgår till 1 091 000 kr. Vi kan således konstatera att den genomsnittliga lönen sänkts och den genomsnittliga utdelningen ökat.

7. Utkastet till lagrådsremiss s. 41.

Med detta synsätt är regeringens bedömning för skattesatsen över takbeloppet förvånande. Här anser regeringen, utan att ange skälen för detta, att skattesatsen inte bör sänkas från 30 till 25 procent. Detta i motsats till utredningens förslag och vad flera av remissinstanserna anför.

Utredningen prövade om det fanns skäl för en särskild skattesats (högre eller lägre) över takbeloppet. Effekten är ju en progressiv beskattning av de högre utdelningarna och kapitalvinsterna, dvs. de som överstiger takbeloppet. Enligt utredningen strider en form av progressiv kapitalbeskattning för endast kvalificerade andelar och inte för övriga onoterade andelar emot principerna om likabehandling och neutralitet. Dessutom bygger inkomstskattesystemet som introducerades genom 1990 års skattereform på en proportionell skatt för kapitalinkomster.

Det är således enligt utredningen ett i sammanhanget svagt argument. Vi delar helt utredningens uppfattning på denna punkt och uppmanar regeringen att ompröva sin uppfattning.⁸

3. FÖRENKLINGSREGELN

Utredningen föreslog en sänkt förenklingsregel från 2,75 inkomstbasbelopp till 1,75, fördelat med lika belopp på andelarna i företaget. Detta förslag har fått omfattande remisskritik.

Regeringen konstaterar att det är viktigt med en regel som är enkel att tillämpa för delägare i fåmansföretag som inte har några eller endast ett fåtal anställda. Vidare anför regeringen att förenklingsregeln gör att delägare i företag som är i ett uppbyggnadsskede kan ackumulera ett gränsbelopp för att kunna ta utdelning i ett senare skede. Därigenom minskar risken för att företagets ekonomi ansträngs på grund av utdelning i en uppbyggnadsfas.⁹ Med hänsyn till detta lämnar regeringen förenklingsregeln oförändrad.

Enligt vår uppfattning är det bra att förenklingsregeln lämnas oförändrad. Det är den regel som används av en absolut majoritet av de kvalificerade delägarna och den gynnar framförallt de mindre småföretagen. En möjlighet att kunna ta ut ett inte oväsentligt belopp som kapitalinkomst ger också ett inte oväsentligt incitament för att starta företag, även om förekomsten av skattedrivna företagsbildningar inte ska överdrivas. I de flesta fall är det givetvis företagsrelaterade- och sysselsättningsfaktorer som är de drivande faktorerna.

8. SOU 2016:75 s. 266.

9. Varför ett försämrat schablonbelopp skulle öka utdelningarna under en uppbyggnadsfas framgår dock inte.

Med hänsyn till att utredningen i sitt analysarbete inte kunnat visa att förenklingsregeln i någon större utsträckning används i inkomstomvandlande syfte är det tillfredsställande att regeringen har lyssnat på den kritik som framförts i artiklar och från remissinstanser.¹⁰

Förenklingsregeln kompletteras även enligt regeringens förslag med en bestämmelse om att den som tillämpat förenklingsregeln avseende andelar i ett företag inte får beräkna årets gränobelopp överhuvudtaget på andelar i andra företag. Syftet med regleringen är enligt utkastet till lagrådsremiss att hindra skatteplaneringen med holdingbolag. Som exempel nämns situationen att en delägare som tillämpar huvudregeln i ett företag bildar ett nytt företag för kapitalförvaltning och tar ut del av vinsten med tillämpning av förenklingsregeln.

Som vi framfört i vår tidigare artikel finns det inget i utredningens analysmaterial som visar på att detta förfarande används i inkomstomvandlande syfte i någon större utsträckning. I artikeln tog vi istället upp situationer där det är fullkomligt naturligt att man använder sig av flera bolag, beroende på hur den faktiska verksamheten bedrivs.¹¹

Ur principiell synvinkel kan korrektheten i att inte få räkna gränobelopp alls från ett företag när förenklingsregeln används i ett annat diskuteras. Detta eftersom det alltid måste finnas ett visst mått av kapitalavkastning, om inte annat som avkastning från ett satsat aktiekapital. Samtidigt kan man notera att det endast är en liten krets delägare som berörs av denna problematik.

Förslagets utformning hindrar inte att man istället för förenklingsregeln tillämpar huvudregeln på andelarna i de olika företagen. Förslaget påverkar inte heller möjligheten att utnyttja sparade gränobelopp som uppkommit genom förenklingsregeln.

4. KRAV FÖR ATT ANVÄNDA LÖNEUNDERLAGSREGELN

Enligt gällande regler krävs för att få tillgodoräkna sig ett lönebaserat utrymme att delägaren gör ett visst löneuttag. Utredningens förslag att höja kravet från dagens 6 inkomstbasbelopp – 9,6 inkomstbasbelopp till 8 inkomstbasbelopp – 15 inkomstbasbelopp har fått omfattande remisskritik bl.a. eftersom det är delägare i företag med få delägare och få anställda som kommer att påverkas mest negativt av förslagen samtidigt som delägare i de större företagen inte bedöms påverkas i någon större utsträckning.

10. SvSkT 2016 s. 556–557.

11. SvSkT 2016 s. 558 ff.

Vi har samma uppfattning som remissinstanserna och det är således motiverat att det nuvarande löneuttagskravet lämnas oförändrat. I synnerhet utredningens förslag på höjning till 15 inkomstbasbelopp hade för många småföretagare varit besvärande.

Dagens kapitalandelskrav innebär att de som inte äger 4 procent eller mer i ett företag inte får beräkna något lönebaserat utrymme alls för detta. Detta krav har alltsedan det infördes varit mycket kritiserat. Förutom att skapa en kraftig tröskeeffekt i systemet leder det på ett omotiverat sätt till skattebetingade uppdelningar och strukturer av företag. Kravet kan också medföra problem vid förvärv av företag och vid rekrytering av och behållande av nyckelpersoner vid delägarskap. Det bryter således mot grundläggande principer i skattesystemet genom att kraftigt påverka handlingsalternativ.

Även om den idag ganska kraftigt begränsar tillväxten av gränsbelopp är det en regel som på sikt är lätt att gå runt och den är således inte bara skadlig utan även i det långa loppet verkningslös. Det är därför bra att regeringen fullföljer utredningens ambitioner och föreslår en förändring.

Beräkningar som gjorts visar dock att det lönebaserade utrymmet för delägare i partnerbolag med ett slopat kapitalandelskrav fortsatt kommer att vara högt. Regeringen anser därför att det finns anledning att utforma kapitalandelskravet på ett annat sätt så att tröskeeffekten mjukas upp samtidigt som storleken på det lönebaserade utrymmet för delägare med små innehav begränsas ytterligare i förhållande till de generella begränsningar som föreslås avseende beräkningen av det lönebaserade utrymmet.

Regeringen föreslår därför nu införandet av ett tak för det lönebaserade utrymmet för de som har ägarandelar understigande 4 procent. Taket uppgår till en multipel på 0,25 av eget löneuttag. För att denna multipel ska få avsedd effekt föreslås att den nuvarande dotterföretagsdefinitionen inte slopas.

Delägare A äger två procent av andelarna i ett företag. Hens lön uppgår till 800 000 kr och löneunderlaget beräknat enligt vanliga regler uppgår till 600 000 kr. Eftersom hens ägarandel understiger 4 procent är dock löneunderlaget begränsat till maximalt 25 procent av den egna lönen, vilket begränsar det lönebaserade utrymmet till 200 000 kr.

En av anledningarna till att ett lönebaserat utrymme ska få öka gränsbeloppet är att den vinst som anställda utan ägarintresse genererar naturligen till stor del är en kapitalinkomst för delägaren/arna. Vidare och kanske viktigare är att lagstiftaren genom ett system med ett rimligt generöst löneunderlag stimulerar företagare att anställa och dessutom kompenserar för den risk det innebär att just anställa.

Genom regeringens uppluckring av kapitalandelskravet minskar tröskeeffekterna i systemet samtidigt som ägare med liten ägarandel inte överkompenseras för den risk som en delägare med väldigt liten ägarandel tar när företaget anställer. Regeln riktar sin udd främst mot partnerbolag och visst kan det diskuteras om en anställd som blir delägare i ett större partnerbolag överhuvudtaget kan anses ta någon risk i denna situation.

5. LÖNEUNDERLAGSREGELN

Denna regel används av ca 68 000 fåmansföretagare och står för ca 70 procent av det gränobelopp på ca 150 miljarder kr som skapas varje år.¹² Det är ett mycket rimligt antagande att det är här som åtgärder ska sättas in om inkomstomvandling ska motverkas.

Det lönebaserade utrymmet beräknas på det sammanlagda löneunderlaget i företaget. Precis som utredningen föreslår regeringen en individualisering av detta. Detta innebär att företagets sammanlagda löneunderlag kommer att fördelas på andelsägarna innan det lönebaserade utrymmet beräknas. Det är delägarrens individuella löneunderlag som är grunden för beräkning av det lönebaserade utrymmet.

Individualiseringen neutraliserar beskattningsskillnader mellan företag med få delägare och företag med flera delägare och tar, liksom förslaget om begränsning av löneunderlaget utifrån egen lön vid liten ägarandel, sikte på riskexponeringen. Tio deläggande verksamma konsulter utan andra anställda får ett sämre löneunderlag än en ensam delägare med nio anställda.¹³

Enligt vår uppfattning är individualiseringen ett intressant grepp för att eliminera skillnaden för de situationer som beskrivs ovan. För majoriteten av de fåmansföretagare som omfattas av den torde inte individualiseringen spela någon roll eftersom de flesta fåmansföretag ägs av en person. Detsamma gäller många av de fall där det finns flera ägare, detta eftersom delägarna återfinns inom närståendekretsen.

Utredningen har föreslagit att beräkningen ska ske enligt en trappa på tre nivåer, 10 procent – 25 procent – 50 procent. För att åstadkomma en lägre nivå för de med stora löneunderlag till fördel för de med mindre löneunderlag föreslår regeringen följande trappa: 15 procent av löneunderlaget som inte överstiger 6 inkomstbasbelopp, 30 procent av löneunderlaget som överstiger 6 inkomstbasbelopp men

12. Se vår artikel i SvSkT 2016 s. 560.

13. Givetvis förutsätter vi samma löneuttag i de två fallen.

inte 60 inkomstbasbelopp och 40 procent därutöver. Det är således inte bara procentsatserna som ändrats utan även var gränsen mellan de två lägsta stegen i trappan ska gå. Utredningen föreslog 8 inkomstbasbelopp som lägsta gräns.

Eftersom regeringen inte föreslog någon förändring av löneuttagskravet är justeringen av det nedersta trappsteget en naturlig följd av detta. Givetvis kan man diskutera höjningen av nivån från 10 till 15 procent i det lägsta skiktet för löneunderlaget. Det finns principiella skäl för att delägarnas egna löner inte ska räknas med i löneunderlaget, dessa kan inte sägas generera en kapitalinkomst för ägaren och inte heller finns det i övrigt någon koppling till frågan om hur stor del av en utdelning som är arbetsinkomst eller kapitalinkomst.

Ett helt borttagande av delägarnas egna löner skulle dock slå hårdast mot små och nystartade företag. Det är därför enligt vår mening positivt att den lägsta nivån höjs, vilket vi också förespråkade i vår tidigare artikel.¹⁴

Under utredningsarbetet lanserades siffror som visade att för 2013 uppgick löneunderlaget till 204 miljarder kr och av detta fanns 161 miljarder kr över gränsen på 60 inkomstbasbelopp. Det innebär att regeringens förslag åstadkommer exakt det som regeringen föreslår, nämligen minskning för de med störst underlag och ökning för de med minst. Således en mycket bättre profil som förbättrar situationen för de mindre företagen.

Enligt dagens regler är det möjligt för en ägare och tillika ende anställd i ett aktieföretag att ta ut en lön som ligger under brytpunkten för statlig skatt att tillgodoräkna sig ett större löneunderlag i gränssbeloppet än vad förenklingsregeln ger. Utredningens förslag om ökat krav på löneuttag var avsett att ändra denna ordning.

Till skillnad från utredningens förslag innebär regeringens förändringar att det inte krävs en lön över brytpunkten för statlig skatt för att beräkna ett löneunderlag. Men med hänsyn till den nya beräkningen av löneunderlaget krävs det ändå en lön som klart överstiger brytpunkten för statlig skatt för att en delägare som också är den ende anställda ska få ett löneunderlag som överstiger beloppet enligt förenklingsregeln. Vid ett inkomstbasbelopp på 60 000 kr måste löneuttaget uppgå till 730 000 kr för att lönesummeregeln ska ge ett bättre utfall än förenklingsregeln. Då de allra flesta småföretagare inte har den ekonomiska möjligheten att ta ut denna lönesumma är det än viktigare att förenklingsregeln lämnas oförändrad.

När löneunderlagsreglerna utvidgades 2006 och fick direkt påverkan på löneunderlaget framgår det tydligt av förarbetena att man ville hitta

14. SvSkT 2016 s. 565.

en avvägning mellan å ena sidan önskemålet att undvika skattebetingad inkomstomvandling och å andra sidan önskemålet att från tillämpning av regler i 57 kapitlet IL undanta företag med tillräcklig stora löneutbetalningar. Vid kalibreringen av systemet var huvudfrågan hur reglerna skulle kunna utvidgas så att företag med ett stort antal anställda i praktiken kunde undantas från regelverket samtidigt som det preventiva syftet med reglerna uppfylldes.¹⁵

Löneunderlagsregeln som den utformades 2006 hade med andra ord ett klart utfasningsmoment inbyggt. Att man hamnade på nivån 60 inkomstbasbelopp byggde på att detta belopp motsvarade 10 anställda med en genomsnittslön på 250 000 kr, vilket således var nivån för ”utfasningsföretag”.¹⁶

När 50-procentsnivån infördes generellt 2014 diskuterades inte utfasningssyftet. Istället anfördes att fåmansföretaget skulle ta del av det offentligfinansiella utrymme som skapades i samband med andra skärpande åtgärder inom 3:12-systemet (läs kapitalandelskravet) samt att man ville kompensera fåmansföretag som omfattas av 3:12-reglerna för de risker som det innebär att anställa.¹⁷

Genom att föreslå en individualisering av löneunderlaget samt en sänkning av löneunderlaget över 60 inkomstbasbelopp till 40 procent kan man diskutera om utfasningssyftet ännu finns kvar. Merparten av förslagen ger närmast intrycket av att syftet är att även företag med många anställda ska finnas kvar i 3:12-systemet, åtminstone de företag där det finns många verksamma delägare. Genom införandet av individualiseringen, kan man, om man alltjämt anser att utfasningstanken är riktigt, hävda att utfasningen inte längre sker utifrån hur många anställda som finns. Utfasningen sker istället utifrån hur många anställda företaget har i förhållande till antalet verksamma delägare.

Taket för hur stort det lönebaserade utrymmet per år högst kan bli uppgår idag till 50 gånger delägarrens eller någon närståendes kontanta ersättning från företaget. Då taket inte bedöms ha någon praktisk betydelse föreslås det slopat. Enligt vår mening är detta en lämplig förändring.

6. KAPITALUNDERLAGSREGELN

Utredningen föreslår ingen ändring i dessa regler och det finns heller inga ändringsförslag från regeringen. Då de gränslöpp som härrör från denna regel i sammanhanget är mycket små är ställningstagandet naturligt.

15. Prop. 2005/06:40 s. 48.

16. A.a. s. 48.

17. Prop. 2013/14:1 s. 278 ff.

7. SPARADE GRÄNSBELOPP

Enligt dagens regler sker en uppräknings av det sparade utdelningsutrymmet med statslåneräntan ökad med tre procentenheter per år.

Även om förändringarna i beräkningen av det lönebaserade utrymmet kommer att begränsa ökningen och därmed även sparade utdelningsutrymmen anser regeringen att det finns skäl att dessutom begränsa uppräknings av redan befintliga utrymmen. Därför föreslås att uppräkningsräntan sänks till statslåneräntan ökad med två procentenheter.

Systematiskt utgör det sparade utdelningsutrymmet en schablonmässig beräkning av sparade vinstmedel i företaget, dvs. kapital som beskattats i ett led.

Någon förändring av beräkningen för dubbelbeskattat kapital föreslås inte, varken av utredningen eller regeringen. Arbetsinkomst som träffas av ekonomisk dubbelbeskattning genom arbetsgivaravgifter och inkomstskatt medför lite förenklat en behållning på 30–50 %. När statslåneräntan är 1 procentenhet ger detta ett gränsbelopp på 3–5 % (10 % av 30–50). Beloppet blir ännu högre om den grundläggande inkomsten är en dubbelbeskattad kapitalinkomst (med en behållning på 58,5–62,4 %).

Detta kan jämföras med motsvarande belopp för enkelbeskattade vinstmedel som enligt dagens regler uppgår till 3,12 (4 % av 78). Regeringens förslag om sänkning medför ett årligt gränsbelopp om 2,34 (3 % av 78). Även om de sparade gränsbelopp i systemet är mycket stora anser vi att neutraliteten mellan ägarkapital och sparade vinstmedel, även om dessa beräknas på ett fördelaktigt schablonmässigt sätt, talar emot regeringens förslag.

8. TAK FÖR TJÄNSTEBESKATTNING

Dagens system innehåller tak för hur stor del av utdelning och kapitalvinst som ska tjänstebeskattas om utdelningen och kapitalvinsten överstiger gränsbeloppet eller det sparade utdelningsutrymmet. Enligt dagens regler uppgår taket för utdelning till 90 inkomstbasbelopp för beskattningsåret och taket för kapitalvinst uppgår till 100 inkomstbasbelopp för avyttringar under en femårsperiod.¹⁸

18. Egentligen en tidsperiod på 5–6 år.

Utredningen föreslog införandet av ett gemensamt takbelopp för utdelningar och kapitalvinster som uppgår till 100 inkomstbasbelopp per beskattningsår.

Regeringen gör bedömningen att ett gemensamt tak förenklar regelverket och ökar neutraliteten mellan utdelningar och kapitalvinster. Regeringen instämmer i utredningens förslag att beskattningsåret är en väl avvägd tidsperiod men anser att takbeloppet ska sättas till 120 inkomstbasbelopp. Det innebär att utdelningar och kapitalvinster som lämnats under ett beskattningsår som högst kan tjänstebeskattas upp till ett belopp motsvarande 120 inkomstbasbelopp. Belopp därutöver kapitalbeskattas med 30 procent. Detta innebär en skärpning jämfört med såväl dagens regler som utredningens förslag.

Vi förutsätter att regeringen i propositionen redogör för den principiella grunden för denna skärpning. I utkastet till lagrådsremiss anges bara att regeringen anser att det finns skäl att höja nivån. Med utgångspunkt i de bedömningar som gjorts vid tidigare reformeringar av 3:12-reglerna är den korrekta nivån 90 inkomstbasbelopp om tidsperioden bestäms till beskattningsåret. Genom kopplingen till inkomstbasbeloppet tas ju också hänsyn till realinkomstutvecklingen.¹⁹ Höjningen med 30 inkomstbasbelopp är ganska stor och vi vill erinra om att skälet för de nuvarande nivåerna är undvika en alltför hög beskattning i situationer där inkomsten till stor del kan förmodas utgöra en kapitalinkomst. Förslaget i denna del strider således mot den principiella grunden för 3:12-reglerna om det inte kan motiveras varför arbetsinkomstbeskattningen nu ska ökas.²⁰

9. GENERATIONSSKIFTEN UNDERLÄTTAS

Enligt gällande regler kan överlåtelse av kvalificerade andelar mellan närstående beskattas högre än om överlåtelsen sker till en extern part. Utredningen föreslog ett undantag från den s.k. karensregeln²¹ vid ägarskiftet mellan närstående med syfte att likställa dessa överlåtelse och därmed underlätta generationsskiftet i fämansföretag. För att ändringen inte ska öppna upp för sådan inkomstomvandling som karensregeln är avsedd att förhindra föreslogs även att undantaget skulle förenas med ett antal villkor.

Regeringen går nu vidare med dessa regler som vi mer utförligt berör i en kommande artikel.

19. Prop. 2005/06:40 s. 47.

20. SvSkT 2016 s. 563–564.

21. 57 kap. 4 § IL.

10. IKRAFTTRÄDANDE OCH OFFENTLIGFINANSIELL EFFEKT

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Till skillnad från utredningen föreslår regeringen ett antal övergångsregler. Bland annat regleras att de nya bestämmelserna om ägarskiftet mellan närstående får tillämpas på andelar som överläts först efter den 31 december 2017.

Vi kan inte förstå denna övergångsbestämmelse. Syftet med förslaget är att läka en brist i dagens system, nämligen att externa och interna aktieöverlåtelser behandlas olika. Det är därför rimligt att även genomförda ägarskiftet mellan närstående ska omfattas av de föreslagna reglerna på så sätt att överlåtare i redan genomförda generationsskiftet kan ”komma in i” karensreglerna. Om regeringen nu inte vill att regelsystemet ska få tillämpas med denna retroaktiva verkan skulle ett alternativ kunna vara, förutsatt att samtliga villkor är uppfyllda, att karenstiden börjar löpa från att den nya lagstiftningen trätt ikraft.

Regeringen stramar även upp övergångsregeln vad gäller utnyttjande av takbeloppet för kapitalvinster. Har en avyttring skett före ikraftträdandet, får på yrkande av den skattskyldige, denna kapitalvinst beaktas vid beräkning av takbeloppet för en efterföljande avyttring, förutsatt att de båda transaktionerna sker inom en femårsperiod.²² För att motverka skattedrivna avyttringar innan ikraftträdandet kommer övergångsregeln inte att omfatta interna aktieöverlåtelser.

De föreslagna regeländringarna beräknas öka skatteintäkterna med ca 2,8 miljarder kr införandeåret och kommer att ha en varaktig effekt om ca 3,2 miljarder kr. Det kan jämföras med utredningens förslag som beräknades medföra ökade skatteintäkter på 4,8 miljarder kr.

Den offentligfinansiella effekten av förslagen skiljer sig från utredningens av två skäl, dels har förslagen ändrats, dels har utredningen beräknat förändringen i skatteintäkterna helt statistiskt. Då förslagen kan beräknas medföra betydande beteendeeffekter medför även det en mindre ökning av skatteintäkterna än de som utredningen beräknat.

Urban Rydén har medverkat som expert i ”Utredningen om Översyn av 3:12-reglerna”. Båda artikelförfattarna har, tillsammans med Bertil Båvall, medverkat i uppdateringen av boken ”Beskatning av ägare till fåmansföretag” och är verksamma som skattejurister inom LRF Konsults skattebyrå.

22. Egentligen en 5–6-årsperiod.